

Bilaga 2 till kommunfullmäktiges protokoll 2013-05-27 § 4

Svar på interpellation (2012:52) av Jan Valeskog (S) om granskning av Volvo IT

Jan Valeskog (S) har i en interpellation ställt följande frågor till mig:

1. Anser borgarrådet att de kraftigt fördyrade IT kostnaderna för de kommunala skolorna negativt har påverkat deras ekonomiska situation och även därmed negativt har påverkat deras kvalitet och konkurrensförmåga?
2. Anser borgarrådet att det är lämpligt att samma organisation, stadsledningskontoret, som genomfört upphandlingen också granskar resultat av denna upphandling?
3. Om det visar sig att inte bara skolorna har drabbats av enormt ökade kostnader, utan även förvaltningar och bolag i staden, vem tar då ansvaret för en sådan usel upphandling med så stora ekonomiska konsekvenser?
4. Håller borgarrådet med om, mot bakgrund av bland annat utbildningsförvaltningens utredning, att stadens revisorer bör åta sig att granska de ekonomiska konsekvenserna av upphandlingen?
5. Mot bakgrund av avtalet med Volvo IT där bland annat stadens samtliga databaser flyttas till Göteborg och att alla datorer är utbytt mot ”VolvoIT-datorer”, anser borgarrådet att det är praktiskt och ekonomiskt realistiskt att byta leverantör när avtalet med Volvo IT löper ut?

Som svar vill jag anföra följande:

Stockholm är ett av världens främsta IT-kluster och det är viktigt att utveckla och effektivisera den egna verksamheten genom användandet av IT. Staden har därför genomfört en stor standardisering och konsolideringen inom IT-området. Som grund för denna förändring finns tre beslut i kommunfullmäktige, ett inriktningsbeslut i april 2007, ett genomförandebeslut i september 2008 samt ett beslut i budget för 2008.

Att uttala sig om hur stadens IT-kostnader har utvecklats till följd av GS-IT går inte att göra på något enkelt sätt. Det vi vet är att IT kommer fortsätta att växa i betydelse och bli ett allt viktigare arbetsverktyg inom staden. Sedan 2009 har antalet datorer ökat med 12000 och antalet surfplattor gått från 0 till 6000 stycken. För första gången har vi en ordentlig överblick på kostnaderna för IT. Sårbarheten är låg och vi har säkrare och stabilare lösningar. Support och standard är på en mycket högre nivå än tidigare. Samtidigt har staden uppgraderat sin IT-miljö, höjt standarden och säkerheten. Som exempel på det kan nämnas att stadens alla enheter har moderna pc, även i alla skolor. Staden har bytt operativsystem, vilket var nödvändigt, och trådlösa nätverk har installerats på stadens skolor.

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över stadens verksamheter. Som ett led i denna uppsiktsplikt har kommunstyrelsen att på eget initiativ följa att kommunfullmäktiges beslut genomförs på så sätt som fullmäktige avsett. Detta framgår av kommunallagen. De beslutade effektmålen av GS-IT ska, i enlighet med fullmäktiges beslut, uppnås från december år 2013. Jag vill här understryka att det brådskar med att lösa eventuella kvarstående problem med långa inloggningstider med mera i skolorna. Ansvaret ligger hos leverantören,

Omstruktureringen av det administrativa IT-stödet var ur ett IT-perspektiv ett mycket stort implementationsprojekt. Det var också ur ett organisationsperspektiv ett stort förändringsprojekt som påverkar de operativa verksamheterna i olika utsträckning.

Mot bakgrund av dessa omständigheter har stadsledningskontoret ändå valt att genomföra en första projektutvärdering som belyser huruvida staden ett år efter projektavslut är på rätt väg för att kunna realisera de förväntade effekterna av GS-IT-projektet, samt även göra en utvärdering av projektets genomförande i förhållande till styrande dokument och god praxis inom området. För att kunna göra utvärderingen oberoende har stadsledningskontoret anlitat externa konsulter för detta.

Stadsledningskontoret har på uppdrag av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige genomfört upphandlingen av GS-IT. Av upphandlingsrapporten framgår hur upphandlingen genomfördes, vilka leverantörer som kvalificerade sig och hur utvärderingen gjordes. Utifrån de krav som staden ställde var det vinnande anbudet från Volvo IT kalkylmässigt 150 miljoner kr lägre per år än närmaste konkurrent.

Eftersom upphandlingen är en av de största som genomförts i offentlig sektor har även revisionskontoret granskat den. Syftet med revisionens granskning har bland annat varit att bedöma om kravställande och upphandling skett utifrån gällande lagstiftning och fullmäktiges intentioner vad gäller införandet av gemensam IT-service.

Granskningen, som framgår av revisionsrapporten, visar att:

- Processen för införande av gemensam IT-service har skett utifrån gällande lagstiftning, stadens policy och fullmäktiges intentioner som de uttrycks vid respektive tidpunkt.
- Kommunfullmäktiges intentioner med införandet av GS-IT framgår av de beslut som fattades 2007 och 2008. Granskningen visar att de förändringar och preciseringar som framgår av projektdirektiv, projektplaner m.m. avspeglar de intentioner fullmäktige haft.
- När det gäller upphandlingens genomförande utifrån lagen om offentlig upphandling och stadens upphandlingspolicy är bedömningen att formalia i upphandlingsunderlaget är i enlighet med lagen och stadens policy.
- Upphandlingsunderlaget fångar de vanligt förekommande delar som normalt identifieras i en upphandling av denna art.
- Avtalet innehåller i allt väsentligt de vanligt förekommande komponenter som kan förväntas i ett avtal av denna karaktär.
- Generellt redovisas en positiv bild av hur standardiserade och konsoliderade system som e-postsystem och standardarbetsplats fungerar idag.

Utbildningsförvaltningen presenterade i juni 2012 en utredning av kostnader för utbildningsnämnden som svar på en skrivelse från interpellanten. Kostnadsjämförelsen gjordes mellan åren 2009 och 2011 och visade de bokförda IT-kostnader generellt. Av redovisningen framgår tydligt att ökningen om 127 mnkr avser de totalt bokförda IT-kostnaderna och inte enbart kostnader till följd av GS-IT. Att jämförelsen tar sin utgångspunkt i 2009 gör det svårt att dra slutsatser, eftersom beslutet om GS-IT då framgick i budget. Det finns anledning att tro att ansvarsfulla verksamheter i högre grad än annars undvek inköp och utvecklingsinsatser på IT-området i väntan på GS-IT.

Redovisningen visade att övergången till GS-IT har gett olika ekonomiska effekter för olika skolor. De totala IT-kostnaderna varierar beroende på egna beslut som skolorna fattat gällande datorer, till exempel antal, abonnemangstid, kapacitet och tillvalsutrustning men också på att skolorna hade olika förutsättningar när förändringen genomfördes. Utbildningsförvaltningen har haft svårigheter att kunna göra en exakt bedömning med de underlag som de har haft tillgång till.

I enlighet med kommunallagen är den kommunala revisionen oberoende och granskar endast på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna. Revisorerna bevakar sitt oberoende genom att själv välja vad som ska granskas, vilka metoder som ska användas och vilka sakkunniga som ska utföra granskningen. Det ligger ett stort ansvar på revisorerna att upprätthålla en oberoende ställning. Ur detta perspektiv vore det en stor fara för den oberoende revisionen om företrädare för majoriteten eller oppositionen har uppfattning om vad som ska granskas. Detta är förbehållet åt revisorerna själva att avgöra.

Det har i debatten uppstått ett nytt ord, "Volvo-dator". Detta är inget annat än en helt vanlig dator från en av marknadens större tillverkare, Dell, som levereras och sköts av Volvo IT. Det finns alltså ingen "Volvo-dator" som bara Volvo IT kan ta om hand. Staden har rätt men ej skyldighet att överta de datorer som Volvo IT levererat vid ett eventuellt byte av leverantör. I praktiken är det helt vanliga datorer från Dell motsvarande de som vi skulle haft om vi upphandlat datorerna separat.

Stadens nuvarande avtal om gemensam IT-service löper ut 2014-12-31. I samband med hantering av årsbokslutet för 2012 förlängs avtalet med Volvo IT i två år.

En ny framtida upphandling kommer självklart att omgärdas av de regler som finns i Lagen om offentlig upphandling och ske på ett marknadsmässigt och konkurrensneutralt sätt.

Stockholm den 3 april 2013

Sten Nordin

Finansborgarråd